

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми: **«ОСОБЛИВОСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ І ПОЕТИКИ РОМАНУ Дж.**

П. ДОНЛІВІ "РУДИЙ"»

Виконав: студент 2 курсу

групи Ang1-M19z

спеціальності 014 Середня освіта

(Мова і література (англійська))

Мантуляк Іван Дмитрович

Науковий керівник:

Семелюк Р.М., кандидат філологічних наук

Рецензент:

Стахнюк Н.О., кандидат філологічних наук

Кам'янець-Подільський – 2020 рік

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Творчість Дж. П. Донліві в контексті американської літератури другої половини ХХ ст.	
1.1. Американська література повоєнної доби: основні тенденції розвитку.....	7
1.2. Етапи творчої біографії Дж. П. Донліві.....	19
1.3. Творчість Дж. П. Донліві у науково-критичному сприйнятті.....	25
Висновки до розділу 1.....	35
Розділ 2. Ідейно-тематичний комплекс роману "Рудий" як чинник його жанрової і наративної своєрідності.....	36
2.1. Проблема виклику споживацькому суспільству.....	36
2.2. Тема експатріанства і місця людини в сучасному місті.....	45
2.3. Проблема гендерних стосунків.....	51
Висновки до розділу 2.....	59
Розділ 3. Поетико-стильова своєрідність роману "Рудий".....	60
3.1. Особливості організації наративу.....	60
3.2. Інтертекстуальне тло твору.....	65
3.3. Комічна складова роману.....	72
3.4. Лірико-поетичні інтонації у творі.....	76
Висновки до розділу 3.....	81
Висновки.....	82
Список використаних джерел.....	85

ВСТУП

Творчість ірландського письменника американського походження Джеймса Патріка Донліві (1926-2017) є невід'ємною сторінкою в історії англійськомовної літератури другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Є достатньо підстав, щоб уважати Донліві американським письменником, і одна з головних – це його приналежність до американської школи "чорного гумору", куди зазвичай "прописують" цього письменника літературознавці і літературні критики [див., напр., 7, 10, 18].

Пік літературної активності Донліві припадає на 50–70-ті рр. ХХ ст., період, коли в літературі США виникає ціла низка творів, які критики безапеляційно ідентифікують як "чорно-гумористичні". Ці твори, як стверджує О.П. Бойченко, "є симультанною екстерналізацією експресії, реакції та протидії культурно-історичним особливостям США, своєрідним звільненням творчих поглядів письменників на реалії сучасної їм епохи..." [3, с.3]. Найчастіше цей час визначають як духовну кризу, що настала через десятиліття після Другої Світової Війни. Проблема літературного "чорного гумору" детально досліджувалася вітчизняному літературознавцями, зокрема Т. Денисовою, Д. Затонським, О. Зверевим, М. Ігнатенко, В. Оленевою, Л. Черніченко та ін., однак ці вчені переважно розглядали різні аспекти реалізації даного літературного феномену в американській прозі 50-70-х рр. ХХ ст. недостатньо акцентували увагу на можливості і формах існування "чорного гумору" як глобального явища у літературних процесах багатьох інших країн в постмодерну добу. Американські вчені, які досліджували творчість представників школи "чорного гумору" (Ч. Б. Гарріс, Д. Дуглас, К. Нікербокер, Т. ЛеКлер, Д. Д. Гелловей, М. Ф. Шульц), намагалися обґрунтувати його як суто американський феномен, що виник внаслідок світоглядної кризи саме у США.

Більшість вітчизняних та пострадянських дослідників відносять творчість Дж. П. Донліві до "чорних гумористів" (М. Анастасьєв,

Т. Денисова, Д. Затонський, О. Зверев, М. Ігнатенко, В. Оленєва, Л. Черніченко); натомість американські літературознавці часто ідентифікують його творчість із англійським літературним поколінням "сердитих молодих людей", почасти з європейським абсурдизмом, або з тим самим "чорним гумором" (І. Гассан, Дж. Р. Мур, Ч. Г. Месінтон, Дж. Осборн).

Творчість Дж. П. Донліві посідає особнє місце у літературному просторі США та мала вплив на "чорно-гумористичну" літературу, і, як наслідок, на американський постмодернізм. Тож, представляється важливим дослідити роман "Рудий" як своєрідний взірець новаторського підходу Донліві до розуміння світу і людини в постмодерну добу, розглянути особливості його поетики і стилю. Крім того, розкриття низки важливих аспектів світоглядної та естетичної системи Дж. П. Донліві, що досі залишилися на периферії сучасного літературознавства, дасть змогу виявити художньо-естетичні пріоритети, специфіку авторської позиції та ті домінанти, що визначають мистецьку вартісність творчості цього неординарного автора.

Таким чином, актуальність пропонованої магістерської роботи зумовлена як недостатнім ступенем вивчення та осягнення творчості письменника з нових дослідницьких позицій в українській літературній науці, так і жанрово-стильовою специфікою художнього пошуку Донліві, що відзначається складною взаємодією усталених історико-літературних жанрів з художньо-естетичною концепцією "чорного гумору" та елементами постмодерністської парадигми.

Метою роботи є визначення специфіки художнього методу Дж. П. Донліві та його віддзеркалення у поетико-стильової манери автора роману "Рудий".

Реалізація поставленої мети викликає необхідність вирішення таких дослідницьких завдань:

- визначити основні параметри історичного, культурно-естетичного і власне літературного процесів, в яких здійснювалося становлення й утвердження творчої індивідуальності Дж. П. Донліві;
- охарактеризувати місце творчості Донліві в літературі "чорного гумору" в США;
- проаналізувати тенденції науково-критичної рефлексії творчості Дж. П. Донліві;
- виявити особливості проблемно-тематичного комплексу і поетики роману "Рудий".

Об'єктом дослідження є роман Дж. П. Донліві "Рудий" (The Ginger Man, 1955), який розглядається як у контексті всієї творчості письменника, а також "чорно-гумористичного" напряму в літературі США другої половини ХХ ст.

Предметом дослідження є своєрідність індивідуально-авторського втілення поетики "чорного гумору" в роману Дж. П. Донліві "Рудий".

Методологічна основа магістерської роботи базується на синтезі порівняльно-історичного, культурно-історичного та інтерпретаційно-рецептивного підходів до літературно-художнього тексту, що уможливорює системну характеристику особливостей поетики Дж. П. Донліві у контексті "чорно-гумористичної" літератури США.

Теоретичну базу роботи складають дослідження літератури загальних аспектів літературного процесу другої половини ХХ ст. і, зокрема, специфіки течії "чорного гумору" вітчизняними та зарубіжними дослідниками – Т. Денисовою, Д. Затонським, М. Анастасьєвим, О. Бойченко, О. Зверєвим, О. Лаврентьєвим, М. Ігнатенко, М. Мендельсоном, В. Оленєвою, Л. Черніченко, І. Гассаном, К. Нікербокером, Б. Дж. Фрідменом, Д. Дугласом та ін.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній уточнено місце роману "Рудий" Дж. П. Донліві в потоці "чорно-гумористичної" літератури;

здійснено спробу окреслити сутність художнього методу письменника; виявлено особливості авторського поетико-стильового новаторства.

Практичне значення одержаних результатів вбачається у можливостях їх використання при вивченні історії зарубіжної літератури новітньої доби, підготовці спецкурсів та спецсемініарів із американської літератури другої половини ХХ ст. і творчості Дж. П. Донліві.

Структура роботи визначається поставленою метою і дослідницькими завданнями. Вона складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного розділу, загальних висновків і списку використаних джерел, який нараховує 83 позиції. Загальний обсяг роботи – 92 сторінки, з них – 85 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

Здійснений у магістерській роботі аналіз проблематики і поетики роману Дж. П. Донліві "Рудий" дозволяє зробити наступні висновки.

Роман Дж. П. Донліві "Рудий" є яскравим репрезентативним явищем не тільки творчості цього автора, а й усього культурно-історичного процесу у США у другій половині ХХ ст. У цей час в американській літературі намітилася ціла низка специфічних закономірностей, що засвідчували складні ідейно-художні пошуки письменників повоєнного покоління. Переосмислення традицій "мейнстріму" американської літератури з боку бітників і представників школи "чорного гумору" були породжені не лише прагненням віднайти нові художні способи зображення людини і світу, а були наслідком складних соціально-історичних обставин, переосмисленого розуміння позиції людини в умовах нового постіндустріального суспільства. Це не був прямолінійний процес, коли "нове" приходить на зміну "старому", принципово руйнуючи застарілу систему художніх орієнтирів та цінностей. Скоріше тут варто говорити про складну низку трансформацій, в результаті яких народжувалося постмодерністське світовідчуття, що активно спиралося і абсорбувало досвід школи "чорного гумору", одного з перших специфічних феноменів постмодерністської літератури.

Творчість Дж. П. Донліві розвивалася саме в контексті художньо-естетичної парадигми "чорного гумору", і тому найбільш продуктивним шляхом осмислення творів цього письменника представляється аналіз через призму "чорно-гумористичної" тенденції. Творчий шлях Донліві був складним і довгий час безуспішним. Скандал, викликаний публікацією роману "Рудий", супроводжував письменника впродовж декількох десятиліть, накладаючи відбиток на інші його твори. Творчість автора "Рудого" давно привертає увагу як читачів, так і дослідників на Заході, однак в Україні вона досі не отримала належного висвітлення і залишається практично невідомою, попри те, що сучасне зарубіжне літературознавство

визнає Донліві класиком американської школи "чорного гумору" й уважає його одним із визначних новаторів новітньої літератури.

Роман "Рудий" засвідчує перехідний етап від "чорного гумору" у бік постмодернізму, проте з елементами модерністської поетики, оскільки при збереженні усталених моделей модернізму спостерігається поступове накопичення майбутніх ознак постмодерністської парадигми. Для романів Донліві характерна фрагментарність, інтертекстуальність, відчуття "світу як хаосу", та постмодерністська чуттєвість, криза авторитетів (іронія над Богом), авторська маска, пародійний модус нарації, дискретність, карнавалізація, а також один із домінуючих концептів постмодернізму – "гра". У романі "Рудий", концепт "гра" набуває особливо значущої актуальності, оскільки автор вдало створює враження, що протагоніст роману Себастьян Денджерфілд, веде безперервну незрозумілу гру, яку називає своїм життям. Так, Себастьян навмисне провокує скандали, ображає оточуючих, знущається над дружиною, тобто створює ситуації, в яких він виступає лялькарем, що смикає за ниточки маріонетки. Складається враження, що автор, вдаючись до гри як засобу презентації головного героя роману, бачить у ній можливість звільнення людини від ілюзій щодо ворожої дійсності. Таким чином, у романі концепт "гра" реалізується саме на змістовому рівні, сприяючи реалізації основного художнього конфлікту – протистояння особистості "нездоровому" суспільству.

Ідейно-проблематичний комплекс роману "Рудий" попри позірну поверховість і незначущість, визначається серйозними і значущими соціально-історичними і філософсько-екзистенціальними чинниками. Події і вчинки головного персонажа, хоч і формують основні проблеми твору, не слід трактувати о і виключно за їхнім зовнішнім виявом. Через призму протагоніста Донліві іронізує над снобізмом та класовою нерівністю, хоча протест героя має скоріше не соціальний, а екзистенціальний зміст. У романі гостро ставляться такі проблеми, як відчуження особистості в сучасному

суспільстві, експатріанство, місто і місце людини в урбанізованому світі, гендерні стосунки.

Роман відзначається новаторською наративною структурою. Періодичні перемикання з розповіді від 3-ї особи на розповідь від 1-ї особи, тобто на точку зору персонажа, спостерігаються протягом усього роману, особливо в тих випадках, коли читачеві представлені думки, почуття, емоції, особливості сприйняття тієї чи іншої ситуації головним героєм.

Переплетення мовних форм, пов'язаних з планом автора і планом персонажа, сприяють створенню автентичних комунікативних ситуацій. Одночасно з цим форми мовлення, які динамічно взаємодіють, можуть виконувати ряд інших функцій, збагачуючи художній текст додатковими відтінками смислу, характеристиками персонажів і ситуацій, створюючи емоційно-експресивне забарвлення всього тексту, додаючи динамічності розвитку сюжетних ліній роману.

Істотне місце в художній структурі роману "Рудий" займають інтертекстуальні включення. Інтертекстуальне поле роману доволі широке і включає в себе різноманітні міфологічні, культурно-історичні й літературні джерела, найважливішими з яких є кельтська і християнська міфологія, американська література XIX ст., твори безпосередніх попередників і сучасників автора (Алекс Гінзберг, Кен Кізі, Джек Керуак, Вільям Берроуз та ін.).

Жанрову специфіку роману "Рудий" визначають не тільки його орієнтації на традицію карнавальної літератури і відповідна система комічних персонажів, які задають життєствердний настрій твору, а й його поетико-стильові доміанти. Вони проявляються як у сюжеті, насиченому значною кількістю комічних епізодів, так і в самій мовленнєвій структурі романного тексту, сповненого численних прийомів і засобів творення комічного.

Комічна складова роману забезпечується головним чином іронією, яка в тексті твору постає в двох основних різновидах – 1) як пряме слово

наратора чи протагоніста, в якому вони відверто перекручують смисл сказаного, і 2) в завуальованій (імпліцитній) формі, коли прихований смисл висловлювання стає зрозумілим читачеві з контексту всієї ситуації.

Текст роману Донліві часто містить граматично неправильні конструкції, використання яких сприяє передачі не так думки, а в першу чергу почуття персонажа. Лірична, емоційно-чуттєва складова роману "Рудий" проявляється і в хаотично-фрагментованих монологів, в яких постійно відбуваються зміни настроїв та емоцій головного героя твору.

Таким чином, роман Дж. П. Донліві "Рудий", попри суперечливість характеру головного героя, складність і неоднозначність проблематики і поетики твору, в літературі свого часу виділяється новаторськими художніми пошуками і займає визначне місце в історії новітньої американської і світової літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анастасьев Н. "У слов долгое эхо..." // Вопросы литературы. 1996. № 3-4. С. 3-31.
2. Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика / Пер. с фр.; сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. Косикова. М.: Прогресс, 1989. 616 с.
3. Бойченко О. П. Проза Дж. П. Донліві та "школа чорного гумору" в літературі США (50–70-х років ХХ ст.): Дис. на здобуття ... канд. філол. наук. Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського. Сімферополь, 2011. 188 с.
4. Гассан І. Чим є постмодернізм і чим він стане // Американська література після середини ХХ століття. Матеріали міжнародної конференції. 25 – 27 травня 1999 року. К.: Довіра, 2000. С. 19-32.
5. Денисова Т. Н. Роман і романісти США ХХ століття. К. : Видавництво художньої літератури "Дніпро", 1990. 363 с.
6. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури й орієнтири // Слово і час. 1995. №2. С. 18–21.
7. Денисова Т.Н. Коротко про історію, теорію і практику американського постмодернізму // Сучасна американська література. Проблеми вивчення і викладання. Миколаїв: Видавництво МДГУ ім. Петра Могили, 2002. С.5-53. Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/185/3.pdf> (дата звернення: 15.03.2020).
8. Денисова Т. Н. Современный американский роман. Социально-критические традиции. К. : Наукова думка, 1976. 306 с.
9. Денисова Т. Н. Від конформізму до постмодернізму // Вікно у світ. 1999. №5 (8). С. 59–70.
10. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ ст. К. : Довіра, 2002. 320 с.

11. Денисова Т. Н. Роман і романісти США ХХ століття. К. : Видавництво художньої літератури "Дніпро", 1990. 363 с.
12. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. К. : Літопис, 2004. 383 с.
13. Затонский Д. Постмодернизм: гипотезы возникновения // Иностранная литература. 1996. № 2. С. 36-42.
14. Зверев А. М. Дворец на острие иглы. Из художественного опыта ХХ века. М. : Советский писатель, 1989. 324 с.
15. Зверев А.М. Второе свидание / А. М. Зверев // Иностранная литература. 1997. №2. С. 12-23.
16. Зверев А.М. Модернизм в литературе США. М. : Наука, 1979. 524 с.
17. Зверев А.М. Общественная борьба 60-х годов и литература США // Американская литература и общественная борьба. 60-е – начало 70-х годов ХХ века. М. : Наука, 1977. С.42–78.
18. Зверев А.М. Черный юмор // Литературная энциклопедия терминов и понятий. Режим доступу : http://biblio.imli.ru/images/abook/teoriya/Literaturnaya_entsiklopediya_terminov_i_ponyatij._2001.pdf
19. Ігнатенко М. Відчуження й іморалізм у дійсності та літературі ХХ століття // Слово і час. 2001. № 11. С. 45-59.
20. Керлот Хуан Едуардо. Словарь символов. М. : "REFL-book", 1994. 608 с.
21. Киреева Н.В. Постмодернизм в зарубежной литературе : Учебный комплекс для студентов-филологов. М. : Флинта: Наука, 2004. 216 с.
22. Лаврентьев А. И. "Черный юмор" в американском романе 1950-1970-х гг. : дис. ...кандидата филол. наук. М. : РГБ, 2003. 169 с.
23. Лало А. Томас Пинчон и его Америка: загадки, параллели, культурные контексты. Минск : РИВШ БГУ, 2001. 267 с.
24. Лімборський І. Weltliteratur за доби глобалізації: пошуки нової посткультурної ідентичності // Слово і час". 2008. № 6. С. 3-9.

25. Липовецкий М. Закон крутизны /Марк Липовецкий // Вопросы литературы. 1991. №11-12. С. 3-37.
26. Лиходзиевский А.С.: Типология комического романа в литературе США XIX века. Режим доступа : <http://american-lit.niv.ru/american-lit/lihodzievskij-tipologiya/index.htm>
27. Лук А.Н. Юмор, остроумие, творчество. М. : Искусство, 1977. 183 с.
28. Мендельсон М.О. Роман США сегодня. М., 1977. 400 с.
29. Мендельсон М. О. Черные юмористы, или в плену хаоса // Литературная газета. 1972. №47. С. 15.
30. Оленева В. И. Модернистская новелла США, 60-70-е годы. Киев, 1985. 212 с.
31. Оленева В.И. Социальные мотивы в американской новеллистике. К. : Наукова думка, 1978. 208 с.
32. Оленева В. Short Story і постмодернізм (Д. Барт, Д. Бартелм, Дж. П. Донліві, Т. Пінчон) // Вікно в світ. № 5. С. 76-99.
33. Пигулевский В.О. Ирония и вымысел: от романтизма к постмодернизму. Ростов-на-Дону: Изд-во "Фолиант", 2002. 418 с.
34. Постмодернизм. Энциклопедия. Мн.: Интерпрессервис; Книжный Дом, 2001. 1040 с.
35. Руссова С. Постмодернізм у сучасній поезії, або Набоков – автор- "трікстер" // Слово і час. 1997. № 6. С.17-23.
36. Спанкерен К. Література Сполучених Штатів. Нарис. Нью Йорк: Інформаційне агентство США, 1994. 128 с.
37. Тлостанова М.В. Проблема мультикультурализма и литература США конца XX века. М. : ИМЛИ РАН, 2000. 400 с.
38. Черниченко Л.Л. Школа "черного юмора" и американский модернизм. Автореф. дис. на соискание уч. степени к.ф.н. М., 1979. 20 с.
39. Шмид В. Нарратология. М. : Языки славянской культуры, 2008. 304 с.
40. Эпштейн М. Парадоксы новизны. М. : Советский писатель, 1988. 416 с.

41. An Interview with J. P. Donleavy // *Journal of Irish Literature*. January 1978.
42. *Black Humor* / Ed. by Bruce Jay Friedman. N.-Y.: Bantam Books, Inc., 1965. 174 p.
43. Bradbury M. *The Modern American Novel*. N.-Y.: Penguin Books, 1983. 329 c.
44. Bradford D. B. *The quest for social accommodation: the vision of black humor in J. P. Donleavy's A Fairy Tale of New-York*: Thesis (dissertation). Auburn University, 1976. 180 p.
45. Broyard A. *The Irrevocable Reputation* // *New-York Times*. 1971. 15 July. P. 33.
46. Bryden R. *New Novels* // *The Listener*. 1957 January 24. Vol. LVII. P. 165.
47. Campbell, James (14 September 2017). "JP Donleavy obituary" // *The Guardian*. London. Retrieved 14 September 2017.
48. Cohen D. *The Evolution of Donleavy's Hero* // *Critique*. 1971. Vol. 12. Issue 3. P. 95–109.
49. Corrigan R. A. *The Artist as Censor: JP Donleavy and The Ginger Man* // *Midcontinent American Studies Journal*. – 1967. – Spring. –8. – P. 24-30.
50. Donleavy J. P. *A Fairy Tale of New York*. Atlantic Monthly Press, 2001. 341 p.
51. Donleavy J. P. *An Expatriate View of America* // *The Times*. 1977. Jan., 8. P. 18-19.
52. Donleavy J. P. *The Ginger Man*. N.-Y. : Grove press. 1975. 347 p.
53. Douglass M. Davis. *The World of Black Humor: an Introductory Anthology of Selections and Criticism*. N.-Y. : E. P. Dutton & Co., Inc. 1967. 350 p.
54. Eckhoff S. S. *The Bawdy Electric: JP Donleavy Keeps It Up* // *The Village Voice Literary Supplement*. 1988. October, 23. P. 13-21.
55. Fruchter N. *Where is the Ginger Man?* // *New Left Review*. – 1961. – March-April. P. 36-40.

56. Galloway David D. *The Absurd Hero in American Fiction*. – Austin: University of Texas Press, 1970. – 274 p.
57. Gussow, Mel. "The Classic With a Pornographic Pedigree". *The New York Times*. 28 June 2000.
58. Harris Ch. B. *Contemporary American Novelists of the Absurd*. – New Haven: College & University Press Publishers, 1971. 159 p.
59. Hauk R. B. *A Cheerful Nihilism: Confidence of "The Absurd" in American Humorous Fiction*. Bloomington-London: Indiana University Press, 1971. 269 p.
60. Howe I. *Mass society and post modern fiction // The American Novel Since World War II*. N.-Y. : Fawcett Premier Books, 1969. 463 p.
61. Knickerbocker C. *Humor with a Mortal Sting // New York Time Book Review*. 1964. C. 12-20.
62. Lavery, Brian (11 February 2006). "J. P. Donleavy Approaches 80, Anything but Gingerly". *The New York Times*. New York City. Retrieved 18 September 2017 // <https://www.nytimes.com/2006/02/11/books/j-p-donleavy-approaches-80-anything-but-gingerly.html>
63. Lavery, Brian (February 14, 2006). "'Ginger Man' lured back into limelight". *The New York Times* // <https://www.nytimes.com/2006/02/14/arts/ginger-man-lured-back-into-limelight.html>
64. LeClair Th. *A Case of Death: The Fiction of J. P. Donleavy // Contemporary Literature*. 1971. Summer, 12. P. 329-344.
65. Masinton Charles G. *J. P. Donleavy. The style of his sadness and humor*. Ohio : Bowling Green University Popular Press. 1975. 74 p.
66. *Modernism and Postmodernism // The New Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. Princeton, 1993. P.792-793.
67. Moore J. R. *Hard Times and the Noble Savage: J. P. Donleavy's A Singular Man // The Hollins Critic*. 1964. V. 1. February. P. 36-48.

68. Moore J. R. J. P. Donleavy's Season of Discontent // Critique: Studies in Modern Fiction. 1967. Vol. IX. No. 2. P. 12 -34.
69. Overall C. J. P. Donleavy – author of The Ginger Man // Book and Magazine Collector. 2001. April. P. 17-23.
70. Parker D. Four rousing cheers // Esquire. 1958. July. P. 16.
71. Pinsker S. Between Two Worlds: The American Novel in the 1960's. Troy, N.-Y : Whitston Publishing, 1980. 342 p.
72. Podhoretz N. The New Nihilism and the Novel // Doings and Undoings. Farrar, Straus & Giroux, Inc., 1958. 548 p.
73. Prince G. A Dictionary of Narratology. Lincoln, 1987. 616 p.
74. Shulz M. F. Black Humour Fiction of the Sixties. A Pluralistic Definition of Man and His World. Ohio, Athens: Ohio University Press, 1973. 156 p.
75. The art of fiction. J.P. Donleavy // Paris Review Foundation. 2004. №53. P. 29-45.
76. The Beatific Vision: J. P. Donleavy and Jack Kerouac / Ed. By Paul Giles. – Cambridge University Press, 1992. 112 p.
77. The JP Donleavy Compendium. Режим доступа : <http://www.jpdonleavycompendium.org>
78. Thompson H. S. Donleavy Proves His Lunatic Humour is Original // National Observer. 1963. November 11. P. 21-24.
79. Ussher A. Introduction. The Ginger Man. New York: McDowell, 1961. P. V-X.
80. Wallace R. The last laugh: form and affirmation in the contemporary American novel. Columbia: University of Missouri Press, 1979. 368 p.
81. Waugh A. Auberong Waugh Visits J.P. Donleavy // The Times. 1976. July, 24. P. 24-26.
82. Wealse G. No Face and No Exit: The Fiction of James Purdy and JP Donleavy // Contemporary American Novelists / Ed. By Harry T. Moore. Carbondale: Southern Illinois University Press, 1964. 532 p.

83. Wood Th. E. *Tea & Scones & Darcy Dancer: The Making of An Irish Gentleman. An Interview with JP Donleavy // The Bloomsbury Review.* – Jan./Feb. 1992. P. 14.